

سمیه امیری*

استفاده از نقشمایه‌های گلی فارس

در چاپ تی‌شرت

منظور از بررسی مبانی در نقشمایه‌های گلیم فارس، جستجو در نوع استفاده از مبانی فرم از نظر ارزش خطی و نوع تکرار، ساختار، ترکیب‌بندی است این تحقیق به روش کتابخانه‌ای می‌باشد، مبانی متفاوت باعث به وجود آمدن تفاوت در گلیم‌های مناطق مختلف شده است زیرا از ترکیب‌بندی متنوع در هر منطقه نقشی به وجود آمده که با موقعیت، شخصیت و فرهنگ آن منطقه همخوانی دارد. شیوه طراحی و نقش‌برداری گلیم فارس بر خلاف دیگر مناطق مبتنی بر طراحی هندسی و نقشمایه‌های هندسی است. به همین دلیل اثری از نگاره‌ها و طرح‌های گیاهی نمی‌یابیم. با انجام این تحقیق می‌توان به محتوای نقشمایه‌ها پی برد و نحوه استفاده مبانی را با مشخصه‌ی معین را در یک نقشمایه ارائه داد و آن را برای استفاده در طرح‌های مدرن آماده کرد.

مقدمه

و رواج کم دامنه آن در ایلات باصری و نفر موجب شده که بخش اعظم گلیم‌های فارس از ایلات قشقایی و لر و حوزه‌های روستایی قلمرو آنان فراهم آید. (پرهام ۱۳۷۱: ۳۸).

تعریف گلیم

گلیم دستیابی است دو رو که از هر دو روی آن می‌توان استفاده کرد، چون پودهای رنگین از دو طرف تارها خونمایی می‌کنند. در گلیم‌بافی پود نقش عمده‌ای دارد. در طول سال‌ها تجربه، هنرمندان ایرانی در تکمیل آن نقش چشمگیری داشته‌اند و همچنین دقت عمل و ظرافت کار هنرمندان بود که آن را به عنوان محصولی دارای ارزش هنری و مصرفی چه در داخل و چه در خارج به بازار عرضه دادند. گلیم اگرچه بافتی ساده‌تر از قالی دارد، اما به همان نسبت نیز ارزان‌تر است. شاید بتوان گفت گلیم‌بافتی هنری است در انحصار عشایر ایران و عالی‌ترین نمونه‌های آن در ایل قشقایی بافته شده است. اگرچه شیوه بافت و نقش‌ها در اکثر نقاط تقریباً یکسان است اما گلیم‌های قشقایی (فارس) به دلیل روش ریسیدن و مرغوبیت پشم و رنگ طبیعی و طرح‌های ویژه و استثنایی که از نمونه‌های بسیار قدیمی گرفته شده و اصالت و ظرافت بافت، با دیگر مناطق تفاوت خاصی دارند.

گلیم شاهکاری از هنرمندی زمانی است که یک و تنها پس از چیدن پشم، از ریسندگی گرفته تا رنگرزی و چله‌کشی بافت را به عهده دارند. گلیم‌های اصیل قشقایی از پشم صددرصد خالص و شسته بافته شده که قطر الیاف آنها بسیار نازک و خامه مصرفی‌شان بسیار ظریف است. شاید بتوان گفت عاملی که موجب شهرت گلیم قشقایی شده، ثبات رنگ است که در مقابل نور و شستشو تغییر نکرده و با عمر

در نظر گرفتن ویژگی‌های کیفیتی و کمیتی با شدت‌های گوناگون در بررسی مبانی باعث به وجود آمدن هارمونی مثبتی در یک طراحی می‌باشد. به علاوه اگر به امکاناتی که در ارائه خطوط استفاده می‌شوند توجه نشود باعث متفاوت بودن شکل‌ها و فرم‌های به دست آمده در یک نقشمایه می‌شود که باعث به هم ریختن عنصر اصلی یعنی قرینگی می‌شود که استفاده از این اصول از لحاظ تئوری در یک ترکیب‌بندی به عنوان یک تجربه برای هنرمند مطرح می‌شود با تکرار آن در بافت یک گلیم و از آن نقشمایه در مکان‌های متفاوت استفاده کند. مبانی در نقشمایه‌ها اساس اصلی است پس اگر به آن توجه نشود باعث پراکندگی در طرح‌ها و به هم ریختن اساس و آرایش متقارن در گلیم‌بافی می‌شود. از فوائد این تحقیق می‌توان به این موضوع اشاره کرد که با تجزیه و تحلیل و تفکیک نقشمایه‌ها با استفاده از مبانی، طرح‌هایی را به دست آوریم که در طراحی و چاپ تی‌شرت و لباس مناسب باشد.

تاریخچه گلیم فارس

گلیم‌بافی پایه‌ی قالیبافی در فارس پس از اسلام رواج داشته گو اینکه استنباط می‌شود که گلیم فارس مانند گلیم‌های دیگر مناطق ایران و خاورمیانه پیوسته دستیابی بوده عشایری-روستایی که برخلاف قالیبافی هرگز به کارگاه‌های بافندگی شهری دست نیافته است. به تبع آن، حوزه‌های گلیم‌بافی به محیط زیست عشایر کوچرو یا یکجانشین و روستاهای قلمرو یا همجوار آنان محدود گشته و به ناچار دامنه گسترش آن تنگ‌تر از قالی‌بافی بوده است. متداول نبودن گلیم در بسیاری از ایلات فارس که سنت فرش بافی کهن و پرمایه دارند (ایلات عرب، بهارلو، اینالو)

و به عنوان شکل شخصی در دنیای اطرافش قرار دارد. (کاندینسکی ۱۳۸۵: ۹۰)

طولانی از زیبایی بیشتر برخوردار می‌شود (کیانی ۱۳۷۷: ۷۱).

نقشمایه

نقش‌مایه، موتیف، عنصر اصلی تکرارشونده در طرح‌های تزئینی. وصف ساده «نقشمایه» (motif) دشوار است. چکیده و بی‌پیرایه زدن، موجز و مجرد جوهر وجود را شکل دادن، همانا رسیدن به بیان ساده‌ی نقشمایه است و البته نقش‌مایه نه به معنی جزئی از کل بلکه به معنی از کل به جزء رسیدن، جزئی که تمام صفات و خصوصیات را داراست. در حیطه‌ی هنرهای تجسمی، هنگامی که می‌کوشیم نقش مایه را تعریف کنیم، مطلوب چنان است که «پرمعنی» از پرگویی پالایش یابد تا به مرز نقش مجرد کامل و روشن برسد و طبیعی است که هنرمند برای صیقل دادن چهره‌ی سنگ تا به حال آینه درآید به بسیاری از جمله استعداد، آگاهی و تحصیل، صبر و تحمل و رنج فراوان نیاز دارد و سر لوحه‌ی همه این عوامل عشق و علاقه و ایمان به زیبایی نهفته در دل سنگ است. بی‌گمان نقش‌مایه‌های اصیل چنین پدیدآمده‌اند. (همان، ۴۳)

تاریخچه تی‌شرت

بیشتر تاریخ نویسانی که در باره البسه - زیر تحقیق داشته‌اند اولین ظهور تی‌شرت را به هنگام جنگ جهانی اول ذکر نموده‌اند. این داستان که معمولاً تکرار شده منطقی بوده و قابل باور می‌باشد.

آنها با رسیدن به قاره دارای لباس‌های زیر بلندی بودند و بر روی آن را نیز اقدام به پوشیدن لباس‌های سنگین پشمی بعلاوه شلوار کرده بودند. لباس رسمی دولتی به هنگامی که هوا متغییر و سرد می‌گردید ارزشی نداشت ولی به هنگام کار و یا در فصول گرم پوشیدن یونیفرم تقریباً غیرقابل تحمل می‌نمود.

آمریکائیان بزودی مشاهده نمودند که سربازان فرانسوی دارای یک جامه زیرین آستین کوتاه بوده که از پارچه نخی سبک بافته شده بود. الیافی که برای کار و فعالیت ایده‌آل نمی‌نمود. این تی‌شرت پیشرو سرعت بعنوان یک کالای تجاری داغ مطرح شده و تعداد هزاران نمونه از انواع پیراهن راحت آن به داخل خانه‌ها راه یافت. به ناگهان نیروی دریایی و ارتش علاقه‌مند بدین نوع البسه گردید و قبل از گذشت مدت مدیدی تی‌شرت بعنوان یک لباس استاندارد باعث تغییر بهتر زندگی میلیون‌ها مرد جوان گردید.

تعریف خط

خط از حرکت نقطه ساخته شده و با استفاده از حرکت بخصوص، از میان نقاطی که به طور فشرده به دنبال هم ردیف شده‌اند، بوجود می‌آید. در این حالت از حالت ایستا به صورت متحرک در می‌آید. پس خط متناقض‌ترین حالت در میان عناصر بصری می‌باشد. (کاندینسکی ۱۳۸۴: ۴۴)

سطح

اصطلاح سطح اصلی به معنای ماده‌ای است که در محتوای یک اثر هنری پنهان است. سطح اصلی طراحی شده با دو خط افقی و دو خط عمودی محدود شده است

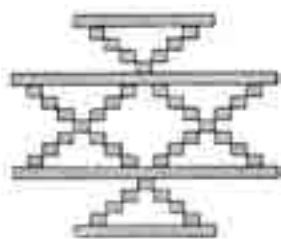
ساختار

ساختار محل قرار گرفتن فرم‌ها را در طرح مشخص می‌کند. چرا گروهی از فرم‌های واحد در یک ردیف و با فاصله یکسان نشان داده می‌شود یا گروهی دیگر، نقشی مدور را تداعی می‌کنند. شاید بدون توجه آگاهانه به ساختار بتوان طراحی کرده اما هر جا نظم و ترتیب باشد، ساختار هم وجود دارد. ساختار می‌تواند مقید، نیمه مقید، فعال یا غیرفعال، مرئی یا نامرئی باشد. (ونگ ۱۳۸۳: ۶۱)

ریتم (ضرب-آهنگ)

واژه‌ای است که معمولاً در موسیقی به کار می‌رود، اما در هنرهای تجسمی نیز مرسوم است. ریتم معنایی تصویری دارد و عبارت است از تکرار، تغییر و حرکت عناصر بصری در فضای تجسمی. به عبارت دیگر تکرار منظم و متوالی یک عنصر تصویری ضرب-آهنگ بصری را بوجود می‌آورد. انتقال احساس حرکت نیز توسط ریتم بصری صورت می‌گیرد (همان، ۷۷).

مهمترین نگاره‌هایی که در زمینه گلیم بافته می‌شوند عبارتند از:

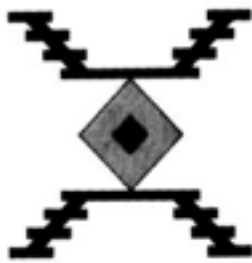
تصویر ۱- سرمه دان ساده

تصویر ۲- سرمه دان مرکب

تصویر ۳- چهارخال

تصویر ۹- نقشمایه قیچی

تصویر ۴- دوتابگه هشت بازویی

تصویر ۵- نقشمایه گلیمی شبه معقلی

- می‌توان از بررسی مبانی در نقشمایه‌ها این طور نتیجه گرفت:
۱. از خطوط افقی، عمودی و مورب استفاده شده است. خطوط منحنی در این نقشمایه‌ها جایی ندارد.
 ۲. حرکت در طرح به وسیله تنوع در ضخامت خطوط و اندازه و ریتم خطوط به وجود آمده است.
 ۳. زاویه خط‌های شکسته ۹۰ درجه است که این زاویه قائم باعث ایستایی در نقشمایه‌ها شده است.
 ۴. ریتم خطوط به خصوص در تک گل‌ها اغلب یکنواخت است، اما در حاشیه‌ها می‌توان ریتم متناوب را در عرض طرح مشاهده کرد.
 ۵. خطوط دارای ترکیب‌بندی، تعادل و تناسب قرینه هستند که این از مشخصه‌های خاص نقشمایه‌ها است.
 ۶. تنوع در خطوط توپر و تو خالی به چشم می‌خورد که باعث فضا سازی مثبت و منفی شده است.
 ۷. خطوط به صورت ممتد هستند و در جهت حرکت خود دارای شکستگی می‌باشند.
 ۸. خطوط اغلب ماهیت خود را حفظ کرده و کمتر تبدیل به سطح شده‌اند.
 ۹. در کل، نقشمایه‌ها کاملاً هندسی هستند. (نگارنده)

تصویر ۶- دوتابگه چهار بازویی

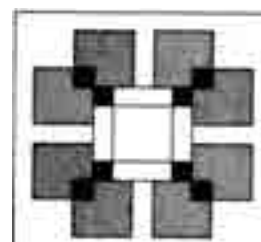

تصویر ۷- نقشمایه خراسانی با قاب سفید

مراحل کار عملی

این پروژه از مطالعه کتابخانه‌ای آغاز شد. در مراحل اولیه به مطالعه دستیافت‌های فارس پرداختم که در نتیجه آن گلیم فارس بسیار خودنمایی می‌کرد در این مسیر با بیرون کشیدن نقش‌های گلیم از کتب موجود شروع به شناسایی نقشمایه‌ها در نقوش آنها شد. که تصاویر نشان‌دهنده زیبایی این نقش‌ها می‌باشد. در مرحله دوم شروع به اجرای طرح‌ها به صورت خطی شد. حدود ۲۴ طرح از بین نقوش انتخاب شد که قابلیت اجرا در طراحی تی‌شرت را دارا بودند. در این روند از کار، طرح‌های دستی زیادی زده شد که بین آنها حدود ۲۵ طرح انتخاب شد و دوباره روی طرح‌ها شروع به کار کردم تا نقص‌های آنها با نظر اساتید برطرف شود و در آخر این چند طرح انتخاب شد که برای چاپ آماده شد.

در این طرح‌ها سعی شد از قابلیت نقوش در محل جایگیری آنها استفاده شود، نقوشی که مناسب دور یقه بود برای آن قسمت انتخاب شد و نقوشی که مناسب حاشیه بود برای حاشیه تی‌شرت استفاده شده است. (نگارنده) برای نمونه نقشمایه شبه معقلی را بررسی می‌کنیم.

تصویر ۸- نقشمایه آماکل

مبانی در این نقشمایه

در این نقشمایه خطوط پهن اصلی دارای زاویه‌های قائم هستند. آنچنان که گویی هر خط، مستطیل مستقلی است متصل به مستطیل‌های دیگر، به همان حالت که آجرها و کاشی‌های مستطیلی را کنار هم می‌چینند. خطوط شکسته‌ای که به خط معقلی به شیوه خاص معماری اسلامی ایرانیان بی‌شابهت نیست. تنوع اندازه خطوط عمودی و افقی زیاد است اما هر کدام در جایگاه خود قرار دارد و تناسب و تعادل را در طرح به طور مثبتی حفظ کرده و همین تنوع خطوط باعث تنوع در طرح شده است. دارای نیروی خطی است و خط افقی و عمودی که در انتهای آنها شکستگی متضادی دیده می‌شود و همین موضوع باعث حرکت بصری میانه طرح شده است. دارای ساختاری لغزشی است که دلیل اصلی حرکت پلکانی مستطیل شکلی شده است. فضای مثبت و منفی به وضوح در طرح مشاهده می‌شود که ناشی از موزون بودن طرح است.

تصویر ۱۳ طرح اتودی شماره ۲

طرح شماره ۱ به دلیل یکنواخت بودن و ساده بودن از نظر مبانی و روش اجرایی رد شد.

طرح شماره ۲ به دلیل اینکه فقط از میانه طرح استفاده شده بود و ماهیت اصلی طرح را زیر سوال می‌برد مورد تایید قرار نگرفت. در طرح سوم سعی شد در عین حال که به ساختار اصلی طرح خدشه‌ای وارد نشود از مبانی مناسب‌تری برای اجرا آن استفاده شد، ترک‌هایی که اطراف آن را احاطه کرده با حس قدمت و شباهت به کاشیکاری‌های ایرانی مناسب دارد، آنجایی که در این نقشمایه ارزش خطی وجود ندارد با کمک گرفتن از خطوط ترک‌ها این دید بصری را به وجود آورده شد، این ویژگی‌ها باعث تایید طرح شماره ۳ شد.

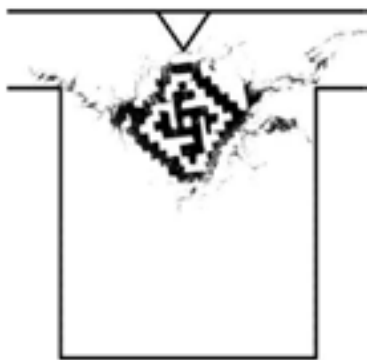

تصویر ۱۰ نقشمایه شبه معقلی

پس از بررسی مبانی طرح‌های زده شده در قالب این نقشمایه ارائه شد.

جایگیری بر روی تی‌شرت

برای طراحی یک تی‌شرت مناسب، جایگیری طرح بر روی تی‌شرت مهم بود پس جایگیری طرح در فضاهای مختلف یک الگو تی‌شرت امتحان بررسی شد.

تصویر ۱۴ الگوی شماره ۱

تصویر ۱۱ طرح اتودی شماره ۱

تصویر ۱۲ طرح اتودی شماره ۲

سایز با چسب منگنه کوب فشنگی با دست توری کشیده شده و منگنه می‌شود.

تصویر ۱۷ طرح بر روی شابلون

برای چاپ کردن این طرح بر روی تی‌شرت از روش چاپ سیلک استفاده شد. به دلیل ارزش خطی و تضاد شدید بین خطوط نازک و ضخیم از این زمان‌دهی برای عکاسی استفاده شد.

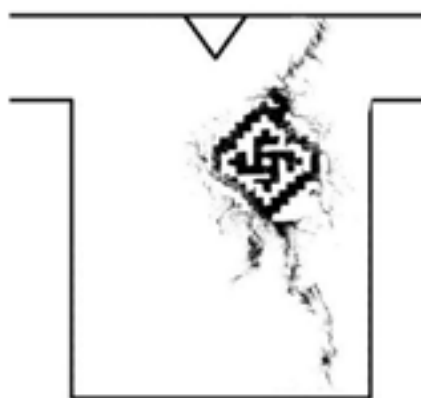
مش توری = ۱۴۰ - ۱۲۰ - ۱۱۰ / طرح‌های با خطوط زیر ۲ میلی‌متر = ۶ الی ۳ دقیقه / طرح‌های با خطوط درشت = ۷ الی ۳،۳۰ دقیقه

چاپ تی‌شرت

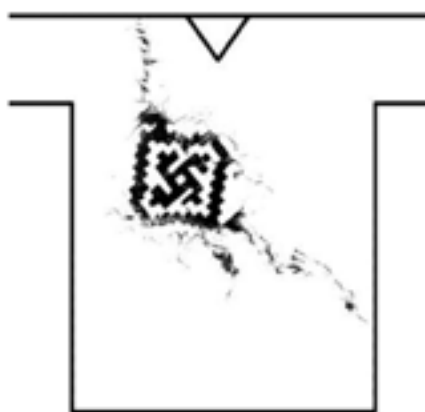
روی میز از چسب مخصوص زده شد تا زمانی که پارچه زیر چاپ است به میز بچسبد و حرکت نکند و به آن زمان داده شد تا خشک شود. پارچه بریده شده بر اساس الگوی تی‌شرت روی میز پهن شد. شابلون را روی آن قرار دادیم و با اسکوئیچی رنگ را از یک طرف به طرف دیگر شابلون کشیدیم. چهار بار این کار انجام شد. شابلون را به آرامی از روی پارچه بلند کردیم و به رنگ اجازه داده شد که خشک شود. بعد از آن در خشک‌کن قرار گرفت تا هم کاملاً خشک و هم تثبیت نهایی بر روی آن انجام شود.

تصویر ۱۸ چاپ نهایی

تصویر ۱۵ الگوی شماره ۲

تصویر ۱۶ الگوی شماره ۳

الگوی شماره ۱ به دلیل اینکه تی‌شرت بر روی بدن حالتی سه بعدی دارد و حجم‌دار است این طرح در وسط قرار می‌گیرد و باعث حجم‌دارتر شدن اندام می‌شود که جلوه زیبایی‌شناسانه طرح را از بین می‌برد. این طرح مورد تایید قرار نگرفت.

الگوی شماره ۲ تایید شد زیرا طرح در راستای خط عمودی بدن قرار می‌گیرد که در عین حال که باعث می‌شود اندام کشیده‌تر نشان داده شود خود طرح نیز در این جایگیری نمود واضح‌تری دارد و از نظر بصری با مبانی که در آن به کار رفته ارتباط مستقیمی دارد. الگوی شماره ۳ این طرح در راستای یک خط مورب به صورت مایل بر روی تی‌شرت نمایان می‌شود که باعث شده حرکت آزاد در طرح به وجود آید که با اصالت آن منافات دارد.

شابلون‌سازی از طرح

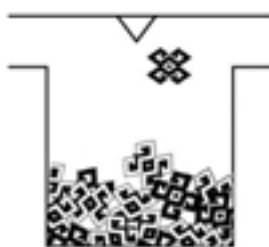
در این مرحله طرح بر روی کاغذ کالک اجرا شد تا آماده عکاسی بر روی شابلون شود. در این قسمت کارگاه مجهز به توری کش اتوماتیک بود توری‌ها توسط گیره‌های مخصوص گرفته شده و به صورت باد کشنده توری کشیده می‌شود و بر روی چهارچوب فلزی یا چوبی نصب می‌شود در این کارگاه از دستگاه توری کش اتوماتیک برای اندازه‌های ۷۰*۱۰۰ استفاده می‌شود و توری‌های کوچک‌تر از این

طرح شماره ۱ تعادل غیرمتقارن در این طرح ایجاد تعادل بصری بر اساس فاصله شکل‌ها و عناصر نسبت به محورهای افقی، عمودی و مورب در وسط کادر تعیین نمی‌شود، بلکه انرژی بصری شکل‌ها براساس اندازه، جهت، تیرگی، رنگ، بافت و جای آنها نسبت به یکدیگر و نسبت به کادر تصویر مشخص می‌شود. به دلیل استفاده از تکنیک‌های متفاوت اجرای انواع مبانی و تنوع بیش از حد تایید نشد. طرح اتودی شماره ۲ نوع خطوط فعال اند اما دیده نمی‌شوند و نمی‌توان ضخامت آنها را اندازه گرفت. از نظر هنری این نوع تکنیک اجرا با نوع طرح مورد نظر همخوانی ندارد و این موضوع باعث حذف دید بصری بیننده در خصوص نقشمایه می‌شود و از آنجایی که جایگیری آن دور یقه طراحی شده بود، مناسب نبود و تایید نشد. طرح اتودی شماره ۳ فاکتور مهمی که در این نقشمایه به چشم می‌خورد قابلیت جایگیری در فضای مثبت و منفی بود که از این راه تکرار متنوع طرح در کنار هم یا روی هم باعث به وجود آمدن یک ریتم متناوب در طرح شد و فضاسازی مثبت و منفی کاملاً در طرح حل شد، که این تنوع جلوه طرح را بیشتر می‌کرد و این طراحی از این نقشمایه تایید شد. در همین حال اشکال کشیده عمودی و افقی و خطوط مداوم و جهت‌دار و نیز تکرار آنها به دلیل هدایت نگاه از سمتی به سمت دیگر می‌توانند بیانگر حرکت بصری باشند.

جایگیری طرح بر روی تی‌شرت

سه مدل جایگیری برای این طرح اجرا شد که الگو شماره ۱ به عنوان طرح نهایی انتخاب شد، از آنجایی که این نقشمایه اغلب به عنوان تک گل در طرح گلیم مورد استفاده قرار می‌گیرد جایگیری آن در حاشیه تی‌شرت نیز جالب به نظر می‌رسید و از یک تک گل به عنوان کامل‌کننده استفاده شد. الگو شماره ۲ رد شد این طرح مناسب با دور یقه نبود. الگو شماره ۳ حرکت بالا به پایین طرح مخصوصاً با فضای مثبت و منفی که درون آن است باعث پهن شدن بیش از حد ناحیه کمر می‌شود که از نظر زیبایی جالب به نظر نمی‌رسد.

تصویر ۲۲ الگوی شماره ۱

تصویر ۲۳ الگوی شماره ۲

نقشمایه خراسانی با قاب سفید

ویژگی آن جدا شدن مرغ‌های دو سر از یکدیگر و از میان رفتن لوزی میانی است. غالباً در قابی قرار می‌گیرد که خطوط آن به موازات نقشمایه اصلی است و چلیپایی کوچک در میان دارد. پهنای خطوط مورب و افقی آن چنان متغیر است که در نگاه اول به چشم می‌خورد. هم می‌توان فضای سفید را یک خط پهن دانست و هم خط مشکی اطراف را یک خط باریک باحالت پلکانی. خطوط مورب باعث تشکیل هفت و هشتهایی شده‌اند که در هم قفل شده‌اند. تعادل متقارن به کارگرفتن تعادل قرینه ساده‌ترین روش برای ایجاد تعادل بصری است. زیرا همه چیز نسبت به محورهای افقی، عمودی و مورب که از وسط اثر عبور می‌کند سنجیده می‌شود. ساختار تکرار این ساختار همچنان ساختاری مقید است و از چند نوع زیر قسمت تشکیل شده است که به طور منظم درهم تنیده شده‌اند. پس از بررسی مبانی طرح‌های زده شده در قالب این نقشمایه ارائه شد.

تصویر ۱۹ طرح اتودی شماره ۱

تصویر ۲۰ طرح اتودی شماره ۲

تصویر ۲۱ طرح اتودی شماره ۳

خط و یک شابلون هم برای سطح تا در موقع چاپ زدن دچار مشکل نشود و بتوان غلظت رنگ را با مش انتخابی شابلون تنظیم کرد.

زمان نوردی شابلون ۱:

مش توری = ۱۴۰ - ۱۲۰ - ۱۱۰ / طرحهای با خطوط درشت = ۷الی ۳,۳۰ دقیقه

زمان نوردی شابلون ۲:

مش توری = ۱۴۰ - ۱۲۰ - ۱۱۰ / طرحهای با خطوط زیر ۲ میلی متر = ۶الی ۳ دقیقه

چاپ تی شرت

یکی از مهمترین مشخصه کار در دستگاه چاپ سیلک صاف بودن میز می باشد، روی میز از چسب مخصوص زده شد تا زمانی که پارچه زیر چاپ است به میز بچسبید و حرکت نکند و به آن زمان داده شد تا خشک شود. پارچه بریده شده بر اساس الگوی تی شرت روی میز پهن شد. شابلون را روی آن قرار دادیم و با اسکوئیچی رنگ را از یک طرف به طرف دیگر شابلون کشیدیم در چاپ مواردی هست که رنگ خوب پخش نمی شود اول باید لبه کاردتک کنترل شود که کاملاً صاف باشد و بعد فشار یکنواخت به هنگام چاپ رعایت شود.

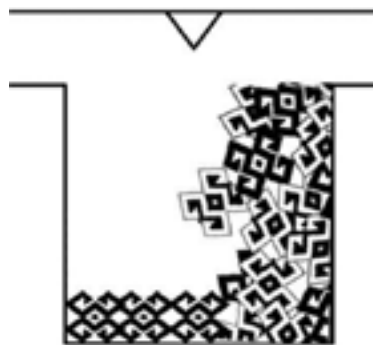
تصویر ۲۷ چاپ نهایی

پی نوشت

دانشگاه آزاد اسلامی، واحد یزد، دانشکده هنر، گروه طراحی پارچه و لباس، یزد، ایران

منابع

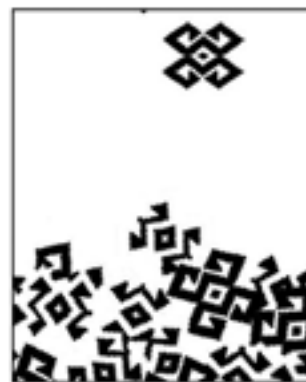
- پرهام سیروس، (۱۳۷۱) دست بافهای عشایری و روستایی فارس، سپهر تهران
- پرهام سیروس، (۱۳۷۵) شاهکارهای فرش بافی فارس، سروش
- حسینی راد عبدالمجید - ۱۳۸۶ - مبانی هنرهای تجسمی - ناشر شرکت چاپ و نشر کتابهای درسی ایران - چاپ هفتم
- کاندینسکی واسیلینی، (۱۳۸۴) نقطه خط سطح، ترجمه پریسا محقق زاده، انتشارات مارلیک
- کیانی منوچهر، (۱۳۷۷) کوچ با عشق شقایق، کیان نشر
- ونگ و سوسوس، (۱۳۸۰) اصول فرم و طرح - ترجمه آزاده بیداربخت و نسترن لواسانی، نشر نی

تصویر ۲۴ الگوی شماره ۳

شابلون سازی از طرح

در این مرحله طرح بر روی کاغذ کالک اجرا شد تا آماده عکاسی بر روی شابلون شود. کاغذ کالک شماره ۱ برای خطوط طراحی شد و کاغذ کالک شماره ۲ برای طراحی سطح انتخاب شد.

تصویر ۲۵ شابلون شماره ۱

تصویر ۲۶ شابلون شماره ۲

در این قسمت کارگاه مجهز به توری کش اتوماتیک بود توریها توسط گیره های مخصوص گرفته شده و به صورت باد کهنه توری کشیده می شود و بر روی چهارچوب فلزی یا چوبی نصب می شود در این کارگاه از دستگاه توری کش اتوماتیک برای اندازه های ۷۰×۱۰۰ استفاده می شود و توری های کوچکتر از این سایز با چسب منگنه کوب فشنگی با دست توری کشیده شده و منگنه می شود. به دلیل کنار هم بودن خط و سطح از ۲ نوع شابلون استفاده شد، یک شابلون برای